

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Nc/2/2017
Identifikačné číslo spisu: 1301899878
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1301899878.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. N., bývajúcej v D., zastúpenej AK Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kadnárova 83, proti žalovanej PhDr. V. T. bývajúcej v D., o odstránenie stavby, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 14 C 118/2001 a na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 11 Co 70/2015, 11 Co 71/2015, 11 Co 72/2015, 11 Co 73/2015, o vylúčení sudkyne Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 11 Co 70/2015, 11 Co 71/2015, 11 Co 72/2015, 11 Co 73/2015, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Michaela Frimmelová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 11 Co 70/2015, 11 Co 71/2015, 11 Co 72/2015, 11 Co 73/2015.

Odôvodnenie

V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) pod sp.zn. 11 Co 70/2015, 11 Co 71/2015, 11 Co 72/2015, 11 Co 73/2015 žalovaná písomným podaním z 27. marca 2017 uplatnila námietku zaujatosti voči sudkyňi tamojšieho súdu JUDr. Michaela Frimmelovej, a to z dôvodu, že má veľmi blízky rodinný vzťah s Ing. W. F. (otec - dcéra), ktorý ako starosta mestskej časti Bratislava-Nové Mesto podpísal 15. augusta 2005 rozhodnutie č. Star-1114/2004-2, ktoré považuje za nesprávne a ktorým ublížil celej jej rodine. Vzťah medzi sudkyňou a bývalým starostom mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, jej otcom, tak vzbudzuje podozrenie o neobjektívnosti a zaujatosti zákonnej sudkyne voči žalovanej.

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Michaela Frimmelová sa k vznesenej námietke zaujatosti vyjadrila tak, že vo veci sa necíti byť zaujatá, strany sporu nepozná, nemá k nim žiadny vzťah a rovnako nemá žiadny vzťah ani k predmetu sporu. Uviedla, že jej otec nie je stranou sporu, nie je už ani starostom a o akýchkoľvek jeho rozhodnutiach z čias, kedy bol starostom, nemá žiadnu vedomosť. Poznamenala, že existencia rozhodnutia, s ktorým žalovaná nesúhlasí a považuje ho za dôvod jej vylúčenia, nemá žiaden vplyv na jej nezaujatosť a nestrannosť v spore. Konštatovala, že samotná žalovaná v námietke zaujatosti uviedla, že ju ako sudkyňu nepozná a nemá dôvod akokoľvek spochybniť jej morálne a odborné hodnoty.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súde v

Bratislave (§ 54 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudkyne krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k ním, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/).

Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojím významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslužiakoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o.i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

V danom prípade je námietka zaujatosti sudkyne Krajského súdu v Bratislave odôvodňovaná tým, že namiataná sudkyňa je vo veľmi blízkom rodinnom vzťahu s bývalým starostom mestskej časti Bratislava-Nové Mesto Ing. W. F..

Vychádzajúc z uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že nemožno prisvedčiť dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej žalovanou voči sudkyňi Krajského súdu v Bratislave JUDr. Michaele Frimmelovej. Z obsahu spisu totiž nevyplýva, že by táto sudkyňa javila známky zaujatosti voči žalovanej, a to z hľadiska ako subjektívnej nestrannosti, tak ani z hľadiska objektívneho aspektu nestrannosti sudcu. Samotný subjektívny názor žalovanej, že u namiatanej sudkyne sú dané okolnosti vylučujúce ju z prejednávania a rozhodovania sporu, nemôže bez ďalšieho zakladať dôvod pre legitímne obavy z jej nestranného a nezaujatého rozhodovania. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne.

Tiež samotná skutočnosť, že sudkyňa je dcérou bývalého starostu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, ktorý vydal rozhodnutie, s ktorým žalovaná nesúhlasí a považuje ho za nesprávne a ktorý navyše nie je ani stranou sporu, bez ďalšieho nezakladá dôvod pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania sporu. Najvyšší súd Slovenskej republiky svoje rozhodnutie o námietke zaujatosti voči sudkyňi Krajského súdu v Bratislave založil na vzájomnej korelácii a vyvažovaní oboch relevantných hľadísk teórie zdania (tak subjektívneho, ako aj objektívneho hľadiska) a v súlade s vyššie uvedeným výkladom dospel k záveru, že v prípade tejto sudkyne nemožno mať objektívne pochybnosti o jej nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Z tohto dôvodu rozhodol tak, že označená sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania tohto sporu.

Najvyšší súd preto rozhodol tak, že sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Michaela Frimmelová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 11 Co 70/2015, 11 Co 71/2015, 11 Co 72/2015, 11 Co 73/2015.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.